

az embernek 420 milliárdra van szüksége. Vajsavból a kutya már 9000 molekulára felfigyel, az ember csak 7 milliárdra. Ha tehát tudjuk, hogy például az emberi láb minden lépésnél — mint Neuhaus kiszámította — kereken 250 milliárd molekula vajsavat hagy maga

után, akkor könnyen megértjük, hogy egy jó rendőrkutya vagy vizsla 10, sőt 20 óra multán is fel tudja venni s követni tudja a nyomot, még akkor is, ha a légköri viszonyok — a levegő nedvességtartalma és hőmérséklete — és a talajviszonyok kedvezőtlenül alakultak.

A KIS ÚT

Nem tettem szegénységi fogadalmat, de mivel nekem mindig az olyan szentek imponáltak legjobban, akik a szegénységet választották legkedvebb erényüknek, a magam részéről is igyekeztem a lehető legegyszerűbben, mondhatnám szegényesen élni, hogy minél többet adhassak az arra szorulóknak. Ezt nem hencegésből mondom — hiszen nem is ismernek engem — csak mert ezzel van kapcsolatban az én nagy problémám: nem tudok megélni komoly, szép, igazi „nagy“ zene nélkül. Koncertekre, operára sok pénzt költök és én, aki annyi mindenről lemondok a szegények kedvéért, erről, — a zenéről — nem bírok lemondani. Kérdezem: van-e ezek után jogom szegényebb testvéreim szemébe nézni és magamat mégis r e n d e s e m b e r n e k tartani ?

Nem, ön nem „rendes ember“, az biztos. Ön a *rendkívüli* emberek csoportjába tartozik. De úgy látszik, ebben a minőségében még nem egészen kész és mielőtt végleg „elkészülne“, még tisztázni akar egy-egy problémát.

A „rendes ember“ kifejezésnek kétféle jelentése van ma. Jelenti az általánosat, megszokottat, az átlagot, a futószalagon gyártott típust. Amiből tizenkettő megy egy tucatra. Jelent aztán a „rendes ember“ kifejezés valami értékjelzést, elismerést, főleg a komolyság, megbízhatóság, felelősségtudat, nemes magatartás irányában.

Amikor „nem rendes embernek“ neveztük Önt, az első jelentésre gondoltunk. Az ott jelzett „rendes ember“, amilyen százával futkos az utcán, egyáltalán nem veszi olyan döntő komolysággal az alamizsnálkodás kötelességét, ahogyan azt az Úr Jézus megkívánta, az opostolok hirdették és az Egyház mindenkor tanította. Az emberek nagy tömegének „rendesen“ az él a lelkében, hogy ha a *feleslegéből* ad időnkint

néhány fillért a szegényeknek, akkor már eleget tett a szeretet parancsának. Sajnos, olyanok vagyunk: ha pénzt adunk, fenéig kikutatjuk tárcánkat, hogy elég kicsi váltópénzt találjunk, ha ruhát adunk, gondosan megvizsgáljuk, nem tudnánk-e mégis még átalakítani, vagy valamire felhasználni. Csak azt adjuk oda, amit már igazán nem használhatunk mi magunk. Ez a „rendes“ viselkedési mód.

Amikor tehát kezünkbe kerül egy-egy olyan levél, mint az Öné, természetes, hogy első gondolatunk: hála Istennek, ez *más*, mint a többi, ez nem „rendes“ ember és szorongva kérdezzük magunktól, lesz-e elég ereje végighallgatni erre a belső szózatra, amely inti és ösztökéli, hogy akarjon és tudjon több áldozatot hozni emberestvéreiért, amint a tucatemberek és hogy ne mondja soha: most már elég, többet nem akarok tenni, vagy adni, többről „nem bírok“ lemondani.

Van azonban egy olyan szempont

is, amelyet nem szabad figyelmen kívül hagyni önnevelésünkben, lelkünk gondozásában és ez az, hogy a léleknek is, csakúgy mint a testnek, szüksége van táplálékra, levegőre, pihenésre, üdülésre. Ha a testtől tartósan elvonjuk például a vitaminokat, fehérjéket, zsírokat, vagy cukrokat, súlyos zavarok következnek be. A léleknek is megvannak a maga egyensúlyi, karbonmaradási feltételei. Ha bizonyos hatásokat, élményeket tartósan megvonunk tőle, akkor hiányok keletkeznek, kompenzációk, sőt túlkompenzációk merülnek fel. Talán nem vevődnek mindjárt észre, — talán soká nem, de azért megvannak és érvényesítik magukat a lélekben. Van, akinél bizonyos keménység, meg-nem értés, szigor fejlődik ki, van, akinél valami erénygőg-féle bújik meg. (Hogy a szenteknél nem tűnik szembe ilyesmi, az Isten különös kegyelme, amelyet a nekik szánt hivatáshoz kapcsolt.) Hogy kinél mi az az élmény, ami lelkét legjobban egyensúlyban tartja, az különböző, Önnél — úgy látszik — a zene az. Úgy érezzük, hogy szegényebbé, szárazabbá lenne a lelke nélküle, tehát kár volna elvonni magától. Ez azonban nem jelenti, hogy ne lehetne igen szép és hasznos önmegtagadásokat gyakorolni ezen a téren is. Lehetne például programba vennie, ha a bőjti időkben teljesen lemondana a zenei élvezetről és helyette — mintha csak hangversenyjegyet venne — hetenkint egy jó helynek az árát alamizsnálkodásra fordítaná. Szép

volna az is, ha ahányszor csak elmegy zenét hallgatni, az Úr Jézust meghívná vendégként: amilyen drága jegyet vett önmagának, ugyanolyan összeget alamizsnára fordítana! Ez persze megdrágítja a koncertjárást, de talán üdvös fék is volna ilyenformán.

Van aztán egy zenei sznobizmus is: bizonyos divatos művészeket, karmestereket „okvetlenül” meg kell hallgatni, ha mégannyiba kerül is a jegy — de ezt már igazán „nem hagyhatjuk el”... Ez szép alkalom lehetne egyszer egy nagyobb összeget juttatni az alamizsnára szorulóknak és egy nagyobb önmegtagadást végezni anélkül, hogy valami szakadást idézzünk elő a lelkünkben. Vagy: bármilyen szép találmány is, mégis be kell vallanunk, hogy a gépi zene (rádió, gramofon) nem adja azt a teljes hatást, mint az „élő” zene. Viszont igazán olcsón, sokszor igen szép magyarázattal sok szöveget hallhat itt mindenki, akinek igénye a komoly zene. A kétféle rendezés közötti árdifferencia ismét a szegények javát szolgálhatja.

Lehet, hogy a levél írója — pláne, ha igen fiatal — kissé megalakuvónak fogja találni ezeket a tanácsokat: adjak is a szegénynek, de azért áldozzak a zenének is! Jobb szeretne egy vagy-vagyot hallani, amelyre aztán persze ő is vagy-vagy választ adna: vagy követi, vagy sem... Mégis kitartunk amellett, amit tanácsoltunk. Ha pár évig hűségesen gyakorolni fogja, igazat fog adni nekünk.